

Apkoppor, vårdhygienisk riktlinje öppenvård

Bakgrund

Apkoppor (engelska monkeypox) orsakas av apkoppsvirus och är en zoonos, det vill säga en sjukdom som kan överföras mellan djur och människa. Det upptäcktes hos apor och fick därför namnet apkoppor, men det är sannolikt olika gnagare i central- och västafrikanska regnskogar som är reservoar för viruset.

Under 2022 har ett stort antal fall av överföring mellan människor upptäckts i flera länder, där apkoppor normalt inte förekommer. I det aktuella utbrottet har överföringen av viruset nästan uteslutande skett i samband med sexuella kontakter med nära hudkontakt mellan män som har sex med män, men även andra personer kan få sjukdomen.

Vanliga symtom är blåsor eller sår på bålen, armar, ben, händer, fötter, i ansiktet, i och runt munnen, runt könsorganen eller runt analöppningen. Svårigheter att äta och dricka kan uppkomma vid blåsor i munnen. Andra symtom kan vara feber, huvudvärk, muskelvärk, lymfkörtelsvullnad, smärta runt analöppningen eller i ändtarmen, svårigheter att kissa, diarré etc. Sjukdomen kan orsaka mycket smärta och obehag, men läker i regel av sig själv inom två till fyra veckor. Vuxna personer blir sällan allvarligt sjuka. Inläggning på sjukhus kan ibland behövas p g a smärtsamma blåsor. Enstaka dödsfall har rapporterats i andra länder.

Inkubationstiden är vanligtvis 6–13 dagar men kan variera mellan 5 och 21 dagar.

Smittväg

Ny kunskap om hur sjukdomen sprids tillkommer fortlöpande. Apkoppor smittar framför allt vid nära fysisk kontakt med en person som är infekterad. Fysiska sexuella kontakter, eller andra nära hudkontakter med en smittsam person, utgör en särskilt hög risk.

Viruset bedöms sannolikt kunna ta sig in i kroppen via luftvägarna, skadad hud (även små skador som inte syns), slemhinnor samt sädesvätska/slidsekret, men alla potentiella smittvägar är ännu inte helt klarlagda. Man misstänker att viruset kan spridas via stora droppar från luftvägarna, kroppsvätskor och vätska från blåsor. Det är inte helt klarlagt om viruset också kan spridas på andra sätt. Det har förekommit fall med indirekt spridning, till exempel via sängkläder, handdukar mm som en person med apkoppor har varit i kontakt med.

Planering

Patienten ska ej sitta i väntrum utan visas direkt in på behandlingsrum. Om egen toalett inte är möjligt under besöket bör toaletten städas direkt efter att patienten använt den.

Patient

Patienten ska tillämpa noggrann handhygien med tvål och vatten och/eller handdesinfektion. Informera patienten om smittvägarna.

Personal

Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas i alla vårdsituationer av all personal.

Andningsskydd FFP2 används tillsammans med visir inne på behandlingsrummet.

Vid nära kontakt, undersökning, behandling och omvårdnad används långärmad vätskeresistent skyddsrock (PB6) och handskar. Handskar byts mellan olika arbetsmoment för att inte kontaminera ytor.

Tvätt

Tvätt hanteras som smittförande och läggs i gul tvättsäck med upplösbar innerpåse. Invänta provsvar - Vid negativt provsvar hanteras tvätten som vanligt.

Avfall

Avfall såsom skyddsutrustning och engångsmaterial som inte bedöms vara kraftigt förorenat hanteras som vanligt avfall. Avfall som bedöms vara kraftigt förorenat med kroppsvätskor hanteras som smittförande avfall. Invänta provsvar- vid negativt provsvar hanteras avfallet som vanligt.

Städning

All städning sker av vårdpersonal. Noggrann desinfektion med klordukar eller Virkon 1% på tagytor som patient och personal kommer i kontakt med i behandlingsrummet och ev. toalett. Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt, eftertorka med klorduk eller Virkon 1% .